

мального співвідношення із залученим, та у визначенні об'єктивної і достовірної вартості залученого капіталу з метою впливу на фінансовий стан підприємств. У процесі здійснення господарської діяльності спостерігається постійна передача прав власності на активи від одних суб'єктів економічних відносин до інших, тобто відбувається рух власності, протягом якого узгоджуються інтереси цих суб'єктів. Як результат, операції з рухом пасивів набувають усе більшого поширення, однак обліково-нормативне забезпечення є досить слабким, неузгодженим і колізійним, а методологія облікового відображення потребує серйозного вдосконалення.

Отже, питання, пов'язані з проблемами теоретичного та практичного обґрунтування, застосування основних категорій пасивів, — складні і багатогранні, а тому досліджуються протягом багатьох років, про що свідчить значна кількість наукових праць. Але за сучасних умов адаптації світового бухгалтерського обліку до вітчизняних правил і підходів, а разом з цим і світових економічних досягнень, потребують удосконалення теорії, методології та практики облікового відображення руху пасивів підприємств.

Вовк М. О.,
*аспірант кафедри обліку підприємницької діяльності,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»*

ПЕРШЕ ЗАСТОСУВАННЯ МСФЗ 8 «ОПЕРАЦІЙНІ СЕГМЕНТИ» — ПОГЛЯД З ТОЧКИ ЗОРУ УПРАВЛІННЯ

Відповідно до ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» публічні акціонерні товариства, банки, страховики, а також підприємства, які провадять господарську діяльність за видами, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України, і підприємства, які самостійно визначають доцільність їх застосування — складають фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності (далі — МСФЗ). Одним із проблемних питань, що постають перед вітчизняними підприємствами, залишається застосування МСФЗ 8 «Операційні сегменти» (далі — МСФЗ 8) для підготовки та подання звітності за сегментами.

Головним завданням звітності за сегментами є надання інформації та показників, які є важливими з точки зору управління та

які використовуються для прийняття управлінських рішень. Вона має відображати зв'язок між фінансовою звітністю та інформацією, яка подається у коментарях до неї (наприклад, Операційний і Фінансовий огляд у корпоративній звітності підприємства).

Ключовим принципом підготовки та падання звітності за сегментами є розкриття інформації, яка допоможе користувачам оцінити специфіку та фінансові результати діяльності підприємства, а також економічне середовище, в якому воно діє. З погляду управління, МСФЗ 8 вимагає використання професійного судження під час його застосування. Управління підприємства повинно враховувати не звід правил, а головний принцип, який описаний вище.

Для визначення операційного сегмента підприємство повинне: 1) визначити «вищого керівника з операційної діяльності» (далі — ВКОД); 2) визначити основні види діяльності; 3) визначити, чи доступна дискретна фінансова інформація про них; 4) визначити, чи операційні результати сегмента регулярно переглядаються ВКОД суб'єкта господарювання для прийняття рішень про ресурси, які слід розподілити на сегмент, та оцінювання результатів його діяльності. Відповідно до п. 7 МСФЗ 8 «термін «вищий керівник з операційної діяльності» визначає функцію, причому необов'язково менеджера на конкретній посаді. Ця функція полягає в розподілі ресурсів на операційні сегменти та оцінюванні результатів діяльності операційних сегментів суб'єкта господарювання. Часто вищий керівник з операційної діяльності суб'єкта господарювання є його головним виконавчим директором чи головним операційним директором, але, наприклад, він може бути представлений групою виконавчих директорів або іншими посадовими особами». З практичної точки зору, процес визначення ВКОД та інформація, яку він переглядає, може бути дуже важким. Також важливим є переглядати ВКОД на регулярній основі (особливо під час процесів реорганізації, злиття та поглинання).

Під час визначення звітних сегментів підприємство повинно дотримуватись 1) кількісних порогів; 2) правил агрегування даних про операційні сегменти; 3) мінімальної кількості звітних сегментів. На нашу думку, вимоги щодо визначення звітних сегментів є однією з переваг МСФЗ 8. Як відомо, одним із недоліків звітності за сегментами є те, що вона містить досить чутливу інформацію, яка може бути використана конкурентами. Операційні сегменти, визначені відповідно до МСФЗ 8 однією компанією, можуть відрізнятися від сегментів іншої, хоча вони і працюють за однакових економічних умов та в одній галузі

промисловості. Ця різниця пояснюється тим, що компанії можуть мати різну структуру управління. Отже, використання МСФЗ 8 компаніями з метою підготовки та подання звітності за сегментами несе мінімальні ризики для конкурентної позиції компанії на ринку.

Таким чином, за результатами дослідження можна окреслити наступні пропозиції під час впровадження МСФЗ 8 у процес підготовки та подання звітності за сегментами:

1) правильне визначення ВКОД, що є фундаментальним для коректного визначення звітних сегментів;

2) керуючись принципами МСФЗ 8 під час першого його застосування може бути визначена більша кількість звітних сегментів, ніж була до цього;

3) обміркувати вплив інформації, що розкривається. МСФЗ 8 не містить «загрозу конкурентній позиції» та вимагає надавати інформацію, яка надається ВКОД;

4) переоцінка системи внутрішнього контролю даних управлінського обліку. Підприємству потрібні будуть час та кошти для того, щоб впевнитися, що управлінський облік є дієвим та зрозумілим, для застосування його даних при підготовці зовнішньої звітності.

Ганусич В. О.,

*канд. екон. наук, доцент кафедри обліку і аудиту,
Ужгородський національний університет*

ДІАЛЕКТИЧНИЙ ПІДХІД ДО ДОСЛІДЖЕННЯ МЕТОДОЛОГІЇ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Методологія обліку основних засобів представляє собою складну структуру сукупності методів перетворення інформацій про різні стадії руху основного капіталу. Основний капітал як інвестиційний ресурс не є окремим об'єктом обліку, оскільки втілює в собі як продуктивний, так і власницький аспект. Він відображається через кілька об'єктів обліку: основні засоби, які характеризують його продуктивну сторону; для відображення юридичної належності використовуються рахунки власного капіталу та зобов'язань; а рух і використання засобів праці у процесі розширеного відтворення обліковується на операційних рахунках. Зазначені об'єкти обліку знаходяться у діалектичній єдності між собою. Тому фор-